

मानाच मत्ताः" क० १॥६०॥ नवमानास्तुवानाः" भा०
वेदे व्यात्म० गणव्यात्यासच ।

नेद सन्निधाने उभ० सक० सेट् । नेदति-ते प्रणेदति-ते ।
अनेदीत् अनेदिष्ट निनेद निनेदे ।

शेष गतौ आ० व्यात्म० सेट् । नेषते प्रणेषते । अनेषिष्ट
अदिष्ट अनेषेत् ।

एते घातवः नादिका अपि सति हेतौ घातार्थं गणे
षोपदेशितया पठिताः प्रयोगे तु दन्त्यनादय एव पुनः
प्रादियोगे णत्वसुप्रयान्ति । नन्दायनाधनक् न्नाटिघात
वस्तु षोपदेशत्वाभावात् निमित्तेऽपि न णत्वसुप्रयान्तीति भेदः

एष ७० ब्रह्मलोकस्ये सरोवरभेदे

"अथ यदरण्यायनमित्याचक्षते ब्रह्मचर्यमेव तदरच ह
वै ण्यचार्यवौ ब्रह्मलोके तृतीयस्यामितो दिवि तदैरम-
दीयम्" का० उ० । "तत्तल हि ब्रह्मलोके सरच ह वै प्रसिद्धो
ण्यचार्यवौ सप्तद्वी । सप्तद्रावपासैव सरषी तृतीयस्याम्
भुवमन्तरिचक्षामेव्य तृतीया द्यौस्तस्यां तृतीयस्यामितो-
ऽकाञ्चोकादारभ्य गण्यमानायां दिवि । तत्तलैव चैरं
इराष्ट्रं तन्मय ऐरो मण्डलोन पूर्णमैरं मदीयं तदुप-
योगिनां मदकरं हर्षोत्पादकं सरः" शाङ्करभा० ।

इति वाचस्पत्ये णकारादिशब्दार्थसंकलनम् ।

त

तकारो व्यञ्जनवर्णभेदः दन्त्यः अर्द्धमात्राकालेनो-
च्चार्यः अस्थोच्चारणे दन्तमूलेन जिह्वायस्य स्पर्श आभ्य-
न्तरप्रयत्नः । विचारश्चाघोषा नाहप्रयत्नाः । माहका-
न्यासेऽस्य वाचस्मिन् न्यस्यता । अस्य वाचकशब्दा वर्णा-
भिधाने उक्ता यथा "तः पूतना हरिः सुतिःशक्तिः
सुक्तिर्जटो ध्वजी । वाचस्मिन्नामकश्चौ च कामिनी
मध्यकर्णकः । आपाटी तण्डुलभ्रम्य कामिकाष्टपुष्पकः ।
रत्नकय ग्यामसुखी वाराही मकरोऽदृष्टा । सुगतोर्ब-
सुम्बावर्द्ध जातुय क्रोदुपुष्पकः । गन्धो विद्या मदकल-

साहुराधा च सौरकः । अयली पुष्पको प्रान्तिरनङ्गमद-
माहुरा" । तदधिष्ठातृदेवताध्यानं वर्षोद्धारतन्त्रोक्तं यथा
"ध्यानमस्य प्रवक्ष्यामि शृणुष्व कमलानने ! । चतुर्भुजां
महाशालां महाभोजप्रदायिनीम् । सदा भोजयवर्षीयां
रक्ताम्बरधरां पराम् । नानालङ्कारभूषायां सर्वसिद्धि-
प्रदायिनीम् । एवं ध्यात्वा तकारान्तु तन्मन्त्रं दशधा
जपेत्" । कामधेनुतन्त्रे अस्य स्वरूपसूक्तं यथा "तकारं
चञ्चलापाङ्गि ! स्वयं परमकुण्डली । पञ्चदेवात्मकं
वर्णं पञ्चप्राणमयं सदा । त्रिशक्तिसहितं वर्षम्
व्यात्वादितत्त्वसंयुतम् । त्रिविन्दुसहितं वर्षं पीतविद्युत्
वसप्रभम्" "तोव्योमान्तलुधुर्धनापहरणम्" इति उ०
र० टी० तस्य व्योमदेवत्वं माताहर्षे प्रथमोपन्यासे
धनापहारः फलञ्चोक्तम् ।

त ७० तक-हृत्ने सहने वा ङ । शौरै २५५८ २७५८
४८०६ ५५८० च मेदि० । १५८० ७५८ ७५८ ७५८
दरले ६८०८ देवे १० गौरवविर्जिते ११क्रोदुपुष्प
च एका० को० । १२तक्षणे १४७५८ क्री०खी० मेदि० ।
त्रिवर्णप्रज्ञावे व्याद्यगुरुदयके अन्त्यलुके (५५) १२
गणभेदे "सोऽन्त्यगुरुः अक्षितोऽन्त्यलुके" कन्दोम० ।
तंसु ७० तसि-उन् । पौरवे गतिनारुते त्वभेदे "मतिना-
रुता राजञ्चत्वारोऽमितविक्रमाः । तंसुमंजानतिरपो
दुक्तुचाप्रतिमद्युतिः । तेषां तंसुर्हृदीर्घः पौरवं
वंससहजम् । आजहार यथो दीप्तं जिगाव च
वसुन्धराम्" । भा० आ० ६४ अ० । स च सरस्वती-
पुलः यथा तलैवोक्तम् ६५ अ० । "तंसुं सरस्वती पुलं
मतिनारादजायत । ईक्षिन् जनवामास काविकृपां
तंसुरात्मजम्" ।

तक हासे अक० सहने सक० आ० पर० सेट् । तकति
अताकीत्-यतकीत् । तताक तेकेतुः । निरक्षते अयं
गतिकर्मसु पठितः । कर्मणि भावे च । अत् न गत्यत् ।
तक्यं सहनीयम् । [द्वीत् ततक् तक्ता आतक्ता ।
तक दौष्ट्ये कच्छजीवने पा० इदित् प० आ० सेट् । तद्वति अत-
तक लि० तं गौरवविर्जितं यथा तथा कायति कै-क ।
१निन्दिते । "इयत्तकः कुम्भकस्तकं भिनङ्गयतातनी" क०
१॥६१॥५ । "तकं कुत्तितम्" भा० । तक-अच् १
२सहनीये च । "तका वयं सुवामहे इदं मधु" कात्या०
श्री० १॥१॥२॥५० । २खलिते च । "सुतं गायतं तक-
वानस्य" क० १॥१॥२॥५० । "तकपानस्य स्खलितगडेः" कर्मः ।